

PRESSEMEDDELELSE

Augustinus Fonden bevilger knap 4 mio. kr. til forskning i tjenestefolk

Dansk Center for Herregårdsforskning har netop modtaget 3.931.579 kr. fra Augustinus Fonden til to forskellige projekter, som på hver sin måde vil kaste lys over den store gruppe af mennesker, der i fortiden tjente på de danske herregårde.

Med bevillingerne får forskningscenteret et stort ønske opfyldt. Man har nemlig i en årrække arbejdet målrettet med at belyse de danske herregårde som store husholdninger, tjenestesteder og arbejdspladser. Signe Boeskov, der er leder af Dansk Center for Herregårdsforskning, fortæller:

”Tjenestefolkene på landet var mange i antal. På herregårdene udgjorde de langt størstedelen af personer i de store husstande og var ryggraden i husholdning og godsdrift. Vi ved dog meget mindre om dem i dansk sammenhæng, end vi kunne ønske – ikke mindst fordi herregårdenes tjenestefolk er meget vanskeligere at spore i godsernes efterladte kildemateriale end f.eks. godsejerne og deres familier. Det er derfor virkelig fantastisk, at vi med den her flotte bevilling kan udvikle nogle redskaber, der bliver uundværlige i vores bestræbelser på at forstå tjenestefolkenes betydning i herregårdens verden bedre”.

I dybden og i bredden

Augustinus Fonden har bevilget penge til to projekter. Det ene projekt, et ph.d.-projekt, skal først og fremmest gå i dybden med at forstå nogle af dynamikkerne mellem herregårdens tjenestefolk og mellem herskab og tjenestefolk på udvalgte herregårde. Det andet, et stort databaseprojekt, skal i bredden skabe det store overblik over denne befolkningsgruppe på alle danske herregårde.

Ph.d.-projektet, der udarbejdes i samarbejde med Aarhus Universitet og Nationalmuseet, skal undersøge herregårdshusholdets stærke sociale hierarkier og de magt- og autoritetsforhold, der udgjorde de sociale rammer for det at stå i tjeneste. Mens databasen først og fremmest vil systematisere store mængder af information om mennesker på herregårdene

DANSK CENTER FOR
HERREGÅRDSFORSKNING

Randersvej 2
8963 Auning
Danmark

T +45 8648 3001
F + 45 8648 3181
dch@gammelestrup.dk
herregaardsforskning.dk

gennem tiden, gøre materialet søgbart, tilgængeligt og analyserbart på nye måder og relatere det til den danske herregårds- og socialhistorie.

”Der er utroligt mange muligheder i den måde, de to projekter kommer til at supplere hinanden på. Vi vil få en bedre forståelse af tjenestefolkenes demografi og baggrund – deres aldersmæssige og kønsmæssige fordeling, og hvor de geografisk og socialt kom fra. Vi vil for alvor kunne udpege udviklingen i de store husstande på landet gennem perioden og undersøge geografiske, sociale forskelle, store og små herregårde osv. Samtidig har vi mulighed for at komme ’ind i maskinrummet’ på nogle af herregårdene og forstå, på hvilken måde husstanden var bundet sammen – både praktisk og ideologisk og fra top til bund og ud i de mange arbejdsgrene, som herregården rummede”, siger Signe Boeskov og forklarer, at forskningscenteret med tiden håber at kunne indsamle data fra alle de over 700 danske herregårde fra slutningen af 1700-tallet helt op til starten af 1900-tallet.

Alle danskeres historie

Støtten kommer ikke alene forskningen til gode. Resultaterne og materialet vil blive anvendt på mange forskellige måder i Gammel Estrup Danmarks Herregårdsmuseums arbejde, hvor tjenestefolkenes historie i disse år spiller en central rolle i udviklingen af udstillinger, i aktiviteter for børn og unge og i indsamling af genstande og dokumentation af danskernes herregårdshistorie. Kasper Steinfeldt Tipsmark, museumsdirektør og formand for forskningscenterets bestyrelse, fortæller:

”Gammel Estrup er landsdækkende specialmuseum for herregårdshistorien, der har en væsentlig betydning for forståelsen af samfundsudviklingen og dansk kulturarv. Derfor er det vigtigt for os at dele historien om tjenestefolkene med så mange som muligt i hele Danmark. Allerede nu kan man finde en del viden om danske herregårde på centerets hjemmeside danskeherregaarde.dk, men som projekterne skrider fremad, vil vi løbende udbygge med information om ansatte på hver enkelt herregård til forskellige tider og til glæde for alle, der interesserer sig for emnet. Tjenestefolkenes herregårdshistorie har både personlig relevans for mange af os, fordi vi har forfædre, der tjente i kortere eller længere tid på en herregård, og den er en utrolig vigtig historie om fortidens magtstrukturer og om danskernes arbejdsliv generelt”.

De to projekter, der igangsættes i 2025, vil drage nytte af tidligere og igangværende forskning ved Dansk Center for Herregårdsforskning og i de danske og internationale netværk, som forskningscenteret er associeret med.

For yderligere information kontakt forskningsleder Signe Boeskov på T 4032 4354 eller sb@gammelestrup.dk.

To nye store forskningsprojekter skal i de kommende år kaste lys over tjenestefolkenes historie. Her ses tjenerstaben på herregården Frijsenborg ved Hammel i Østjylland, 13. november 1894. Foto: Lokalhistorisk Arkiv Hammel.

Fakta om Dansk Center for Herregårdsforskning

- Dansk Center for Herregårdsforskning er et samarbejde mellem Aarhus Universitet, Nationalmuseet, Arkitektskolen Aarhus og Gammel Estrup Danmarks Herregårdsmuseum.
- Centeret blev oprettet i 2004 og arbejder for at koordinere og styrke forskningen inden for herregårdskultur.
- Centerets drift, forskningsprojekter og øvrige aktiviteter støttes af en lang række fonde og sponsorer.
- Centerets målsætning er at bidrage med samfundsrelevant forskning i og formidling af de danske herregårdes kulturhistorie.
- Centeret ønsker gennem bogudgivelser, konferencer og hjemmeside at synliggøre herregårdene og deres rolle for derigennem at bidrage til en nuancering af opfattelsen af de danske herregårde.
- www.herregaardsforskning.dk og www.danskeherregaarde.dk.